

Aluevaltuusto 9.6.2026 § 46

§ 46

**Vastauksen antaminen varavaltuutettu Aintilan sekä 26 muun aluehallitukselle osoittamaan kysymykseen koskien lasten ja nuorten hammashoitoa**

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):  
Mustakari-Ilovuori Anu  
Liinavuori Arja

**Päätösehdotus**

Aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen tiedoksi

Vastaus aluehallitukselle esitettyyn kysymykseen

Lasten ja nuorten säännölliset suun terveystarkastukset ovat keskeinen osa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja varmistavat, että mahdolliset ongelmat havaitaan ajoissa. Lapsilla ja nuorilla hampaisto ja purenta ovat vasta kehittymässä, ja varhainen tunnistaminen auttaa ehkäisemään myöhempää hoidon tarvetta. Ennaltaehkäisevien palvelujen oikea-aikaisuus on myös keskeinen keino kaventaa sosioekonomisia ja alueellisia terveyseroja, joita esiintyy myös suun terveydessä. Hyvinvointialueen käynnistyessä havaittiin, että lasten ja nuorten tarkastusten järjestämiskäytännöt ja hoitoon pääsy vaihtelivat alueittain, ja paikoin toteutumisessa oli haasteita. Tämän vuoksi suun terveydenhuollossa on tehty useita toimenpiteitä, ja tilanne on alkuvuosiin verrattuna monin osin parantunut.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä lasten suun terveydentilan edistäminen ja seuranta. Tähän kuuluvat suun terveystarkastukset määrääjoin ja yksilöllisen tarpeen mukaan sekä tarvittava hoito. Lisäksi hyvinvointialueen tulee järjestää opiskeluterveydenhuoltoon kuuluva suun terveydenhuolto. Valtioneuvoston 1.2.2026 voimaan tulleen päivitetyn asetuksen neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026) mukaan suun terveystarkastus tulee järjestää 1, 3, 5, 7, 9, 12 ja 15 vuoden iässä. Näistä 7-, 9-, 12- tai 15-vuotiaan tarkastuksista

vähintään yhden tulee olla hammaslääkärin tekemä. (Aiemmin ikäluokat olivat 1–2-, 3–4- ja 5–6-vuotiaat, 1., 5. ja 8. luokkalaiset sekä tarvittaessa 17-vuotiaat.)

Hyvinvointialueen suun terveydenhuollossa kaikki lain edellyttämät ikäluokat sekä yksilöllisen tarpeen perusteella tarkastusta tarvitsevat lapset ja nuoret kutsutaan hammastarkastukseen. Tarkastus tehdään lähialueen hammashoitolassa tai järjestetään kouluilla pop-up-toimintana. Käytettävissä olevan raportointitiedon perusteella lakisääteisten tarkastusten kattavuus on etenkin kouluikäisissä hyvä. Alle kouluikäisissä kattavuus paranee iän myötä. Arviomme mukaan esimerkiksi Espoon, Kirkkonummen ja Raaseporin 1. luokkalaisista kaikki ovat vuonna 2025 käyneet tarkastuksessa, kun tarkastettujen asiakkaiden määriä verrataan ikäluokan kokoon ja huomioidaan, että 1. luokkalainen on voinut olla tarkastuksen ajankohtana 6-, 7- tai 8-vuotias. Muiden kuntien osalta vastaavia lukuja ei vielä ole saatavilla aiemmin käytössä olleiden potilastietojärjestelmien takia, mutta merkittäviä poikkeamia ei ole havaittu. Lasten tarkastusten raportointia kehitetään osana suun terveydenhuollon raportoinnin kokonaisuutta.

Lasten kutsujen lähettämisessä ei tällä hetkellä ole viiveitä. Kutsu lähetetään noin kuukautta ennen suunniteltua tarkastusajankohtaa. Seurantamme mukaan valtaosa ajoista varataan jo ensimmäisen kutsun perusteella. Jos huoltaja ei kuitenkaan varaa aikaa, kutsuja lähetetään yhteensä kolme.

Viive kutsun lähettämisen ja ajanvarauksen välillä vaihtelee. Viiveeseen vaikuttavat esimerkiksi postin kulun nopeus, huoltajien reagointinopeus kutsuun sekä toivottu ajankohta. Lakisääteisten tarkastusten järjestäminen kouluilla pop-up-toimintana tapahtuu lukukausien aikana ja tarkastukset kootaan koulukohtaisesti samaan ajankohtaan.

Aikojen riittävyttä seurataan säännöllisesti sekä alueilla että keskitetyssä ajanvarauksessa, ja tarvittaessa aikoja järjestetään ja avataan lisää. Ennen kutsujen lähettämistä varmistetaan ajanvarauskirjoista, että varattavissa olevia aikoja on lähialueella kutsuja vastaava määrä. Aikojen saatavuudessa voi tulla alue- ja hammashoitolakohtaisia eroja esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi. Aikoja on tällä hetkellä saatavilla tarkastukseen hammaslääkärille noin 2–5 viikon, suuhygienistille noin 1–8 viikon ja terveyden edistämisen hammashoitajille noin 1–3 viikon kuluessa, vaikka lähestyvä kesälomakausi vähentää hieman tarjontaa.

Hyvinvointialue varmistaa lasten ja nuorten suun terveydenhuollon yhdenvertaisuuden seuraamalla resurssitarvetta ja palvelun saatavuutta sekä hyvinvointialueetasolla että alueittain osana toiminnan ja talouden jatkuvaa seurantaa. Palvelutasoa turvataan koko hyvinvointialueella samoilla toimintaperiaatteilla ja seurantakriteereillä. Seurannan perusteella tunnistetaan

alueelliset erot (esimerkiksi tarkastusten toteutuminen) ja kohdennetaan tarvittaessa lisäresursseja tai lisäaikoja niille alueille ja ikäryhmille, joissa viiveitä uhkaa syntyä. Resursointiin voidaan tehdä muutoksia myös nopealla aikataululla esimerkiksi allokoimalla olemassa olevaa resurssia lasten suun terveydenhuoltoon. Tilanne on suun terveydenhuollon linjan aktiivisessa seurannassa, mutta raportointi ei ole osa verkossa julkaistavaa palvelutuotannon kuukausikatsausta.

Yhdenvertaisuutta vahvistetaan myös ennaltaehkäisevällä työllä, jolla pyritään kaventamaan alueellisia ja sosioekonomisia terveyseroja ja vähentämään raskaamman hoidon tarvetta. Suun terveydenhuollossa on laadittu yhtenäiset suun omahoitomateriaalit odottaville perheille, lapsille ja heidän huoltajilleen neuvoloihin, varhaiskasvatukseen ja kouluille, ja monet materiaalit ovat saatavilla myös hyvinvointialueen suun terveydenhuollon verkkosivuilla. Lisäksi suun terveydenhuolto on järjestänyt suun terveyden edistämisen oppitunteja valmistavien luokkien oppilaille. Parhaillaan kehitetään osana sosiaali- ja terveysministeriön Terveysterveiksi ohjelma -hanketta terveyden edistämisen keinoja erityisesti suun sairauksien suuren riskin ryhmille sosiaalisen ja alueellisen eriytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen sisällä neuvola- ja sosiaalipalvelujen kanssa sekä kuntien, koulujen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Hankkeeseen kuuluu myös ammattilaisten ennaltaehkäisevän työn osaamisen vahvistaminen koulutuksen, oppimisalustan ja työpajojen kautta. Lisäksi hankkeessa kehitetään raportointia alueellisten erojen varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäisevän työn kohdentamiseen alueille, joissa suun sairauksien riski on keskimääräistä suurempi. Hankkeen aikana laaditaan myös erityisesti suuren riskin perheille suunnattu, ammattilaisen ohjaamana toteutettava digitaalinen hoitopolku Lunaan.

Lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja hoidon jatkuvuutta sekä ikäryhmän väestörakennetta, sen muutoksia, suun sairauksien esiintyvyyttä ja asiakaslähtöisyyttä seurataan säännöllisesti. Ne huomioidaan myös suunniteltaessa ja kehitettäessä suun terveydenhuollon toimintaa, resursointia, palveluja ja ennaltaehkäisyä. Parhaillaan selvitetään ikäluokkatarkastusten toteuttamista suuhygienistien toimesta lähipalveluna hoitoloista kaukana sijaitsevilla kouluilla nykyisen Nummelan ja Lohjan alueen pop-up-toiminnan lisäksi. Jatkossa ikäluokkatarkastuksia toteutetaan yhä enemmän lähipalveluna.

Lasten ja nuorten hammashoidon kutsuprosessin toimivuutta on tarkasteltu alkuvuodesta 2026, ja prosessia tullaan kehittämään kuluvan vuoden aikana. Tavoitteena on varmistaa, että lapset pääsevät jatkossa sujuvammin hammashoidon palveluihin ja että lain mukaiset tarkastukset toteutuvat. Valmiin ajan lähettämiseen liittyy

tietojärjestelmistä ja toiminnan laajuudesta johtuvia teknisiä haasteita. Näitä haasteita selvitetään osana kutsuprosessin jatkokehitystä. Kutsuprosessin kehittämisessä on tärkeää huomioida asiakasnäkökulma ja asiakkaiden mahdollisuus vaikuttaa tarkastusajan ajankohtaan.

Toimivilla ja oikein kohdennetuilla lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palveluilla ja ennaltaehkäisevällä työllä parannamme alueen asukkaiden terveyttä, vähennämme tulevaisuuden palvelujen tarvetta ja ehkäisemme sosiaalista sekä alueellista eriytymistä. Vaikka tilanne on hyvinvointialueen alkuajoista parantunut, lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palvelujen kehittäminen on edelleen yksi keskeisistä kehittämiskohteista.

ja

2. todeta aluehallitukselle osoitetun kysymyksen loppuun käsitellyksi.

## **Käsittely**

## **Päätös**

Aluevaltuusto hyväksyi päätösesityksen yksimielisesti.

## **Selostus**

## **Liitteet**

- 1 Varavaltuutettu Aintilan sekä 26 muun aluehallitukselle osoittama kysymys koskien lasten ja nuorten hammashoitoa

## **Oheismateriaali**

## **Tiedoksi**

## **Täytäntöönpano**

Kysymyksen jättäjä, palvelualuejohtaja, palvelulinjajohtaja

## **Päätöshistoria**

§ 103

Valmistelijat ja lisätiedot (etunimi.sukunimi@luvn.fi):

**Päätösehdotus**

Hyvinvointialuejohtaja Svahn Sanna

Aluehallitus päättää antaa seuraavan vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen:

Lasten ja nuorten säännölliset suun terveystarkastukset ovat keskeinen osa ennaltaehkäisevää terveydenhuoltoa ja varmistavat, että mahdolliset ongelmat havaitaan ajoissa. Lapsilla ja nuorilla hampaisto ja purenta ovat vasta kehittymässä, ja varhainen tunnistaminen auttaa ehkäisemään myöhempää hoidon tarvetta. Ennaltaehkäisevien palvelujen oikea-aikaisuus on myös keskeinen keino kaventaa sosioekonomisia ja alueellisia terveyseroja, joita esiintyy myös suun terveydessä. Hyvinvointialueen käynnistyessä havaittiin, että lasten ja nuorten tarkastusten järjestämiskäytännöt ja hoitoon pääsy vaihtelivat alueittain, ja paikoin toteutumisessa oli haasteita. Tämän vuoksi suun terveydenhuollossa on tehty useita toimenpiteitä, ja tilanne on alkuvuosiin verrattuna monin osin parantunut.

Terveydenhuoltolain (1326/2010) mukaan hyvinvointialueen on järjestettävä lasten suun terveydentilan edistäminen ja seuranta. Tähän kuuluvat suun terveystarkastukset määrääjain ja yksilöllisen tarpeen mukaan sekä tarvittava hoito. Lisäksi hyvinvointialueen tulee järjestää opiskeluterveydenhuoltoon kuuluva suun terveydenhuolto. Valtioneuvoston 1.2.2026 voimaan tulleen päivitetyn asetuksen neuvolapalveluista sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollosta (93/2026) mukaan suun terveystarkastus tulee järjestää 1, 3, 5, 7, 9, 12 ja 15 vuoden iässä. Näistä 7-, 9-, 12- tai 15-vuotiaan tarkastuksista vähintään yhden tulee olla hammaslääkärin tekemä. (Aiemmin ikäluokat olivat 1–2-, 3–4- ja 5–6-vuotiaat, 1., 5. ja 8. luokkalaiset sekä tarvittaessa 17-vuotiaat.)

Hyvinvointialueen suun terveydenhuollossa kaikki lain edellyttämät ikäluokat sekä yksilöllisen tarpeen perusteella tarkastusta tarvitsevat lapset ja nuoret kutsutaan hammastarkastukseen. Tarkastus tehdään lähialueen hammashoitolassa tai järjestetään kouluilla pop-up-toimintana. Käytettävissä olevan raportointitiedon perusteella lakisääteisten tarkastusten kattavuus on etenkin kouluikäisissä hyvä. Alle kouluikäisissä kattavuus paranee iän myötä. Arviomme mukaan esimerkiksi Espoon, Kirkkonummen ja Raaseporin 1. luokkalaisista kaikki ovat vuonna 2025 käyneet tarkastuksessa, kun tarkastettujen asiakkaiden määriä

verrataan ikäluokan kokoon ja huomioidaan, että 1. luokkalainen on voinut olla tarkastuksen ajankohtana 6-, 7- tai 8-vuotias. Muiden kuntien osalta vastaavia lukuja ei vielä ole saatavilla aiemmin käytössä olleiden potilastietojärjestelmien takia, mutta merkittäviä poikkeamia ei ole havaittu. Lasten tarkastusten raportointia kehitetään osana suun terveydenhuollon raportoinnin kokonaisuutta.

Lasten kutsujen lähettämisessä ei tällä hetkellä ole viiveitä. Kutsu lähetetään noin kuukautta ennen suunniteltua tarkastusajankohtaa. Seurantamme mukaan valtaosa ajoista varataan jo ensimmäisen kutsun perusteella. Jos huoltaja ei kuitenkaan varaa aikaa, kutsuja lähetetään yhteensä kolme.

Viive kutsun lähettämisen ja ajanvarauksen välillä vaihtelee. Viiveeseen vaikuttavat esimerkiksi postin kulun nopeus, huoltajien reagoitinopeus kutsuun sekä toivottu ajankohta. Lakisääteisten tarkastusten järjestäminen kouluilla pop-up-toimintana tapahtuu lukukausien aikana ja tarkastukset kootaan koulukohtaisesti samaan ajankohtaan.

Aikojen riittävyttä seurataan säännöllisesti sekä alueilla että keskitetyssä ajanvarauksessa, ja tarvittaessa aikoja järjestetään ja avataan lisää. Ennen kutsujen lähettämistä varmistetaan ajanvarauskirjoista, että varattavissa olevia aikoja on lähialueella kutsuja vastaava määrä. Aikojen saatavuudessa voi tulla alue- ja hammashoitolakohtaisia eroja esimerkiksi sairauspoissaolojen vuoksi. Aikoja on tällä hetkellä saatavilla tarkastukseen hammaslääkärille noin 2–5 viikon, suuhygienistille noin 1–8 viikon ja terveyden edistämisen hammashoitajille noin 1–3 viikon kuluessa, vaikka lähestyvä kesälomakausi vähentää hieman tarjontaa.

Hyvinvointialue varmistaa lasten ja nuorten suun terveydenhuollon yhdenvertaisuuden seuraamalla resurssitarvetta ja palvelun saatavuutta sekä hyvinvointialueetasolla että alueittain osana toiminnan ja talouden jatkuvaa seurantaa. Palvelutasoa turvataan koko hyvinvointialueella samoilla toimintaperiaatteilla ja seurantakriteereillä. Seurannan perusteella tunnistetaan alueelliset erot (esimerkiksi tarkastusten toteutuminen) ja kohdennetaan tarvittaessa lisäresursseja tai lisääaikoja niille alueille ja ikäryhmille, joissa viiveitä uhkaa syntyä. Resursointiin voidaan tehdä muutoksia myös nopealla aikataululla esimerkiksi allokoimalla olemassa olevaa resurssia lasten suun terveydenhuoltoon. Tilanne on suun terveydenhuollon linjan aktiivisessa seurannassa, mutta raportointi ei ole osa verkossa julkaistavaa palvelutuotannon kuukausikatsausta.

Yhdenvertaisuutta vahvistetaan myös ennaltaehkäisevällä työllä, jolla pyritään kaventamaan alueellisia ja sosioekonomisia terveyseroja ja vähentämään raskaamman hoidon tarvetta. Suun terveydenhuollossa on laadittu yhtenäiset suun omahoitomateriaalit odottaville perheille,

lapsille ja heidän huoltajilleen neuvoloihin, varhaiskasvatukseen ja kouluille, ja monet materiaalit ovat saatavilla myös hyvinvointialueen suun terveydenhuollon verkkosivuilla. Lisäksi suun terveydenhuolto on järjestänyt suun terveyden edistämisen oppitunteja valmistavien luokkien oppilaille. Parhaillaan kehitetään osana sosiaali- ja terveysministeriön Terveystieteiden ohjelma -hanketta terveyden edistämisen keinoja erityisesti suun sairauksien suuren riskin ryhmille sosiaalisen ja alueellisen eriytymisen ennaltaehkäisemiseksi. Hankkeessa tehdään tiivistä yhteistyötä hyvinvointialueen sisällä neuvola- ja sosiaalipalvelujen kanssa sekä kuntien, koulujen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Hankkeeseen kuuluu myös ammattilaisten ennaltaehkäisevän työn osaamisen vahvistaminen koulutuksen, oppimisolustan ja työpajojen kautta. Lisäksi hankkeessa kehitetään raportointia alueellisten erojen varhaiseen havaitsemiseen ja ennaltaehkäisevän työn kohdentamiseen alueille, joissa suun sairauksien riski on keskimääräistä suurempi. Hankkeen aikana laaditaan myös erityisesti suuren riskin perheille suunnattu, ammattilaisen ohjaamana toteutettava digitaalinen hoitopolku Lunaan.

Lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palvelujen saatavuutta ja hoidon jatkuvuutta sekä ikäryhmän väestörakennetta, sen muutoksia, suun sairauksien esiintyvyyttä ja asiakaslähtöisyyttä seurataan säännöllisesti. Ne huomioidaan myös suunniteltaessa ja kehitettäessä suun terveydenhuollon toimintaa, resursointia, palveluja ja ennaltaehkäisyä. Parhaillaan selvitetään ikäluokkatarkastusten toteuttamista suuhygienistien toimesta lähipalveluna hoitoloista kaukana sijaitsevilla kouluilla nykyisen Nummelan ja Lohjan alueen pop-up-toiminnan lisäksi. Jatkossa ikäluokkatarkastuksia toteutetaan yhä enemmän lähipalveluna.

Lasten ja nuorten hammashoidon kutsuprosessin toimivuutta on tarkasteltu alkuvuodesta 2026, ja prosessia tullaan kehittämään kuluvan vuoden aikana. Tavoitteena on varmistaa, että lapset pääsevät jatkossa sujuvammin hammashoidon palveluihin ja että lain mukaiset tarkastukset toteutuvat. Valmiin ajan lähettämiseen liittyy tietojärjestelmistä ja toiminnan laajuudesta johtuvia teknisiä haasteita. Näitä haasteita selvitetään osana kutsuprosessin jatkokehitystä. Kutsuprosessin kehittämisessä on tärkeää huomioida asiakasnäkökulma ja asiakkaiden mahdollisuus vaikuttaa tarkastusajan ajankohtaan.

Toimivilla ja oikein kohdennetuilla lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palveluilla ja ennaltaehkäisevällä työllä parannamme alueen asukkaiden terveyttä, vähennämme tulevaisuuden palvelujen tarvetta ja ehkäisemme sosiaalista sekä alueellista eriytymistä. Vaikka tilanne on hyvinvointialueen alkuajoista parantunut, lasten ja nuorten suun terveydenhuollon palvelujen kehittäminen on edelleen yksi keskeisistä kehittämiskohteista.

Lisäksi aluehallitus päättää esittää aluevaltuustolle, että aluevaltuusto päättää

1. merkitä aluehallituksen antaman vastauksen aluehallitukselle osoitettuun kysymykseen tiedoksi, ja

1. todeta aluehallitukselle osoitetun kysymyksen loppuun käsitellyksi.

## **Käsittely**

## **Päätös**

Aluehallitus hyväksyi päätösehdotuksen yksimielisesti.

## **Selostus**

Valtuutettu Aintila sekä 26 muuta valtuutettua osoittivat aluevaltuuston kokouksessa 28.4.2026 § 33 aluehallitukselle kysymyksen koskien lasten ja nuorten hammashoitoa.

## **Toimivalta**

Hallintosäännön 27 §:n mukaan valtuutetut voivat osoittaa aluehallitukselle kysymyksen hyvinvointialueen tai hyvinvointialuekonsernin hallintoa koskevasta asiasta.

Jos kysymyksen on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua, aluehallituksen on annettava vastauksensa kysymykseen viimeistään siinä kokouksessa, joka yhdeksän viikon kuluttua kysymyksen aluevaltuuston sihteerille antamisesta ensiksi pidetään, tai ilmoitettava syy, minkä vuoksi vastausta ei ole voitu vielä antaa. Kysymys ja siihen annettu vastaus tai ilmoitus vastauksen antamatta jättämisen syystä on otettava aluevaltuuston kokouksen esityslistalle.

## **Liitteet**

## **Oheismateriaali**

## **Tiedoksi**

## **Täytäntöönpano**

## **Päätöshistoria**

